

การวิจัยและประเมินโครงการสืบสานภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

A Research and evaluation of “Seup Sarn Phasathai” Project, Faculty of Education, Silpakorn University

มีชัย เอี่ยมจินดา (Meechai Iemjinda)^{*}

ณัฐกิตติ์ นาทา (Natthakit Nata)^{**}

บุษบา บัวสมบุญ (Busaba Buasomboon)^{***}

บทคัดย่อ

การวิจัยและประเมินโครงการสืบสานภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นการวิจัยเชิงประเมิน (Evaluation Research) โดยใช้รูปแบบ CIPPI Model มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context) ของโครงการสืบสานภาษาไทยคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 2) เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้า (Input) ของโครงการสืบสานภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 3) เพื่อประเมินกระบวนการ (Process) ของโครงการสืบสานภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 4) เพื่อประเมินผลผลิต/ผลลัพธ์ (Product) ของโครงการสืบสานภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 5) เพื่อประเมินผลการประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) ของโครงการสืบสานภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ รองอธิการบดีฝ่ายพระราชวังสนามจันทร์ คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ รองคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ อาจารย์ผู้สอน นักศึกษาปัจจุบัน และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ ซึ่งได้มาจากเลือกแบบเจาะจง ส่วนผู้ใช้บัณฑิต บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา ได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีจับสลาก จำนวนทั้งสิ้น 128 คน

^{*} ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มีชัย เอี่ยมจินดา อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. ติดต่อ 08-6613-0588.

Dr. Asst. Prof Meechai Iemjinda is currently an Assistant Professor at Department of Curriculum & Instruction, Faculty of Education, Silpakorn University, Nakhonpathom.

^{**} อาจารย์ ดร.ณัฐกิตติ์ นาทา อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. ติดต่อ kitti-nata2528@hotmail.com,08-4319-7938.

Dr.Natthakit Nata is currently a lecturer at Department of Curriculum & Instruction, Faculty of Education, Silpakorn University, Nakhonpathom.

^{***} ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษบา บัวสมบุญ อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. ติดต่อ 08-9851-6075.

Asst. Prof Dr.Busaba Buasomboon is currently an Assistant Professor at Department of Curriculum & Instruction, Faculty of Education, Silpakorn University, Nakhonpathom.

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการประเมินโครงการสืบสานภาษาไทย การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) วิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยดังนี้

ด้านผลการประเมินบริบทหรือสถานะแวดล้อม (Context) ของโครงการสืบสานภาษาไทยคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.72$, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยนักศึกษามีความคิดเห็นว่าการที่เลือกเรียนโครงการสืบสานภาษาไทยนั้นเพราะว่าเป็นโครงการที่มุ่งมั่นพัฒนาครุภาษาไทยโดยแท้จริง มีทุนการศึกษาให้ระหว่างเรียน

ด้านผลประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) ของโครงการสืบสานภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.75$, S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และพิจารณารายข้อของทุกด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ทั้งนี้โครงการสืบสานภาษาไทยได้กำหนดเงื่อนไขและคุณสมบัติของผู้สมัครโครงการได้อย่างเหมาะสม

ด้านผลการประเมินด้านกระบวนการ (Process) ของโครงการสืบสานภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.69$, S.D. = 0.62) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

ด้านผลการประเมินด้านผลผลิต (Product) ของโครงการสืบสานภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.78$, S.D. = 0.28) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ทั้งนี้มีความพึงพอใจกับนักศึกษาและบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากโครงการสืบสานภาษาเป็นอย่างมาก เพราะเป็นผู้มีคุณภาพไม่เฉพาะทางวิชาภาษาไทยเท่านั้น แต่สามารถช่วยงานโรงเรียนหรือหน่วยงานได้เป็นอย่างดี

ด้านผลการประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) ของโครงการสืบสานภาษาไทยคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.86$, S.D. = 0.37) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยมีความคิดเห็นว่าโครงการสืบสานภาษาไทยได้คัดเลือกนักศึกษาที่มีความรู้ความสามารถทางด้านภาษาไทยตั้งแต่สมัยเรียนประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษามาเรียนต่ออุดมศึกษา จึงเป็นข้อได้เปรียบโครงการอื่น ๆ

Abstract

This research aims to evaluate “ Sueb sarn Pasathai” project carried on by Faculty of Education Silpakorn University. The research used CIPP Model to evaluate which investigates 5 factors as following; 1) Context 2) input 3) Process 4) Product and 5) Impact evaluation. Sample used in this study is 128 which included policy persons such as pro-vice chancellor, dean of education, teaching staffs, graduates and current students as well as programme co-ordinator. Research instruments are questionnaires and interview forms for gathering data and analyzed by using percentage (%) Means (x) Standard Derivation (S.D.) for quantitative data and Content Analysis for qualitative data.

Results of the study show that;

1) Result of the context of the programme shows the satisfaction of the programme was rated as 4.72 which means very high. This is because the programme offers granted support for students.

2) Result of the input of the programme shows that the satisfaction of the programme was rated as 4.75 which means very high. The strength of the input is that the programme sets adequate criterias for selection properly qualified high school students.

3) Result of the process of the programme shows that the satisfaction of the programme was rated as 4.69 which means very high. This implies that the process of the programme is designed well to meet the aims of the programme.

4) Result of the product of the programme shows that the satisfaction of the programme was rated as 4.78 which means very high. All groups of the participants indicated the quality of both current students and graduates showing their abilities very well.

5) Result of the impact of the programme shows that the satisfaction of the programme was rated as 4.86 which means very high. The data from all group of participants indicated the programme incentive smart high school students to get in and offer support grants for them which is advantage.

บทนำ

ภาษาไทยเป็นเครื่องมือติดต่อสื่อสารของคนไทยทั้งชาติ ให้สามารถเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน บ่งบอกถึงความเป็นอารยธรรมและเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดวัฒนธรรมประเพณีต่างๆ นอกจากนี้ ภาษาไทยเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษได้สร้างสมไว้และถ่ายทอดสืบต่อกันมาจนถึงคนไทยรุ่นปัจจุบัน เป็นที่น่าภาคภูมิใจยิ่งนักที่เรามีภาษาประจำชาติที่ใช้สื่อความหมายได้ทั่วประเทศ เราร่ำรวยด้วยถ้อยคำในภาษาและสามารถใช้ประโยชน์ได้โดยสะดวกทั้งในภาษาพูด และภาษาเขียน ภาษาไทยของเรามีความเจริญงอกงามเพราะนอกจากเราจะดำรงรักษาส่วนที่เป็นของเดิมไว้ได้แล้ว เรายังสามารถสร้างส่วนที่เป็นของใหม่ให้ผสมผสานกลมกลืนกับของเดิมไว้เป็นอย่างดี (สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์,มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2553 : 8) การที่จะดำรงซึ่งภาษาไทยไว้ให้เป็นมรดกของคนในชาติต่อไป จำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกหน่วยงานจะต้องมีแนวคิดร่วมกันที่จะถ่ายทอด ปลูกฝัง ตลอดจนมุ่งพัฒนาคนในชาติให้เห็นความสำคัญของภาษาไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานที่ผลิตบัณฑิตทางด้านภาษาไทย จะต้องให้ความสำคัญในการส่งเสริม ทำนุบำรุงภาษาไทย เป็นนักภาษาไทยที่มีศักยภาพสูง สามารถต่อยอดการเรียนรู้ทางด้านภาษาไทยได้ดียิ่งขึ้น สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรเป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่ผลิตบัณฑิตทางด้านภาษาไทยไปสู่สังคม จึงเล็งเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย จึงได้เสนอโครงการสืบสานภาษาไทยขึ้นเพื่อเป็นการส่งเสริมบุคคลที่จะศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีศักยภาพทางด้านภาษาไทย มาศึกษาต่อเพื่อพัฒนาและต่อยอดให้มีความชำนาญทางด้าน การเรียนการสอนภาษาไทยเพิ่มมากขึ้น โดยโครงการสืบสานภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เปิดรับบุคคลเข้าศึกษา ในระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการสอนภาษาไทยด้วยวิธีพิเศษ โดยมีหลักการเบื้องต้นว่าจะรับผู้มีใจรัก มีความถนัดทางภาษาไทย และมีประวัติการเรียนวิชาภาษาไทยดีสม่ำเสมอ มาจากโรงเรียนในเขตภูมิภาคตะวันตก แทนการรับโดยวิธีสอบในระบบโควตาพิเศษที่มหาวิทยาลัยดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน เพื่อผลิตครูภาษาไทยที่มีคุณภาพคงที่สม่ำเสมอให้แก่วงการวิชาชีพครู และเป็นการกระจายโอกาสทางการ ศึกษาให้แก่แก่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตภูมิภาคตะวันตก ทั้งนี้ โดยให้สิทธิพิเศษมีสิทธิได้รับค่ายกเว้นค่าหน่วยกิต และค่าธรรมเนียมการศึกษาตลอดหลักสูตรตามเงื่อนไขที่กำหนด ซึ่งสภามหาวิทยาลัยศิลปากรได้มีมติ ให้ความเห็นชอบให้มหาวิทยาลัยดำเนินโครงการนี้มาตั้งแต่ปีการศึกษา 2535 ทุกปีเป็นลำดับมาจนถึงปัจจุบัน โดยมีบัณฑิตของโครงการสำเร็จการศึกษาไปแล้วรวม 20 รุ่น

ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัยประเมินผลโครงการสืบสานภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อรายงานความก้าวหน้าของโครงการและผลการผลิตบัณฑิตให้แก่คณะศึกษาศาสตร์ และสภามหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับทราบ เพราะเป็นหน่วยงานต้นสังกัดที่ให้ทุนแก่นักศึกษาที่อยู่ในโครงการสืบสานภาษาไทย อีกทั้งเป็นการสมควรที่จะต้องมีการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาของโครงการนี้ เพื่อแสวงหาข้อมูลและข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อนำมาพัฒนาและปรับปรุงในการดำเนินโครงการใน ระยะเวลาต่อไป รวมทั้งเพื่อประมวลผลสำเร็จ และข้อบกพร่อง ตลอดจนข้อมูลต่าง ๆ ที่แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของโครงการว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด ข้อมูลและข้อเสนอแนะต่าง ๆ จากการติดตามผลครั้งนี้จะเป็นข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ซึ่งคณะศึกษาศาสตร์ จะสามารถนำมาใช้ปรับปรุงการดำเนินงานการผลิตบัณฑิตของคณะฯ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป

กรอบแนวคิดทางทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยหรือกรอบความคิดที่ใช้ในการวิจัย

กรอบแนวคิดหรือรูปแบบที่ใช้ในการประเมินโครงการครั้งนี้ คณะผู้ประเมินจะประยุกต์แบบจำลอง ชิป (CIPP model; Stufflebeam, 2003) ซึ่งถือว่าเป็นแผนงาน/โครงการ ทางวิชาการรูปแบบหนึ่ง (Worthen, and B.R., and .J.R. Sander. : 1973) โดยมุ่งเน้นแสวงหาความรู้ ความจริงเพื่อตอบประเด็นคำถามการประเมิน ที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของโครงการสืบสานภาษาไทยตามแนวราบจากการวิเคราะห์เชิงระบบ ได้แก่ ประเด็นคำถาม 4 ด้านหลักดังต่อไปนี้

1. บริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context) หมายถึงมิติหรือประเด็นด้านความสมเหตุสมผลของฐานคิดความเชื่อเบื้องหลัง นโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการสืบสานภาษาไทย

2. ปัจจัยเบื้องต้น (Input) หมายถึงมิติหรือประเด็นด้านความรู้และทักษะพื้นฐาน เจตคติและความคาดหวังของนักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรตามโครงการสืบสานภาษาไทย รวมทั้งบุคลิกภาพส่วนตัว คุณวุฒิ ประสบการณ์ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการสืบสานภาษาไทย ความคาดหวังเกี่ยวกับผู้สอน ตลอดจนความคิดเห็นเกี่ยวกับความเพียงพอด้านทรัพยากรและสิ่งสนับสนุนการดำเนินงานของโครงการสืบสานภาษาไทย ทั้งในแง่ปริมาณและคุณภาพ

3. กระบวนการ (Process) หมายถึงมิติหรือประเด็นด้านความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกระบวนการจัดการเรียนการสอน การเรียนรู้ การกำกับ/ดูแลการสอน และการบริหารจัดการโครงการสืบสานภาษาไทย

4. ผลผลิต/ผลลัพธ์ (Product/Outcome) หมายถึง มิติหรือประเด็นด้านอัตราส่วนความสำเร็จ การศึกษาหรือออกกลางคัน การมีงานทำ การศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น ความรู้ความสามารถและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา ตลอดจนผลการนำความรู้จากโครงการสืบสานภาษาไทย

อย่างไรก็ตาม รูปแบบการประเมิน CIPP ภายหลังได้มีนักประเมินผลโครงการปรับ ประยุกต์นำเอา การประเมินผลกระทบโครงการ Impact Evaluation) (เข้ามาร่วมด้วยจึงกลายเป็นรูปแบบ การประเมินแบบ (CIPPI)

5. การประเมินผลกระทบของโครงการ(Impact Evaluation) หมายถึง การประเมินผลที่เกิดขึ้น ต่อเนื่องจากผลผลิตของโครงการ หรือผลผลิตของโครงการก่อให้เกิดอื่นๆ ที่เรามีได้กำหนดหรือระบุวัตถุประสงค์ของโครงการผลกระทบโครงการอาจเป็นได้ทั้งทางบวกหรือทางลบ

นอกจากนี้คณะผู้ประเมินจะประยุกต์แบบจำลองเน้นการตอบสนอง (Responsive model; Stake, 2004) มาใช้เพื่อแสวงหาความรู้ความจริงเพื่อตอบคำถามการประเมินในประเด็น “เจาะลึก” บางประการ ที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของโครงการสืบสานภาษาไทยตามแนวดิ่ง ได้แก่ ประเด็นปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานต่าง ๆ ของโครงการสืบสานภาษาไทยเพื่อให้ได้ผลผลิต/ผลลัพธ์ ที่มีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดภายใต้ข้อจำกัดหรือเงื่อนไขด้านบริบทและปัจจัยพื้นฐานที่มีอยู่

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรต้น

การประเมินแบบจำลอง (CIPP model; Stufflebeam, 2003) และประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) ได้แก่

1. บริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context)

หมายถึง มิติหรือประเด็นด้านความสมเหตุสมผลของฐานคิดความเชื่อเบื้องหลังของโครงการสืบสานภาษาไทย

2. ปัจจัยเบื้องต้น (Input) หมายถึง มิติ

หรือประเด็นด้านความรู้และทักษะพื้นฐาน เจตคติ และความคาดหวังของนักศึกษาโครงการสืบสานภาษาไทยรวมทั้งบุคลิกภาพส่วนตัว คุณวุฒิ ประสบการณ์ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการสืบสานภาษาไทย

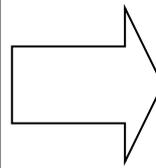
3. กระบวนการ (Process) หมายถึง

มิติหรือประเด็นด้านความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกระบวนการจัดการเรียนการสอน การเรียนรู้ การกำกับ/ดูแลการสอน และการบริหารจัดการโครงการสืบสานภาษาไทย

4. ผลผลิต / ผลลัพธ์

(Product/Outcome) หมายถึง มิติหรือประเด็นด้านอัตราส่วนการสำเร็จการศึกษาหรือออกกลางคัน การมีงานทำ การศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น ความรู้ความสามารถและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา ตลอดจนผลการนำความรู้จากโครงการสืบสานภาษาไทย

5. ประเมินผลกระทบของโครงการ (Impact Evaluation) หมายถึง มิติการประเมินผลที่เกิดขึ้นต่อเนื่องจากผลผลิตของโครงการสืบสานภาษาไทย หรือผลผลิตของโครงการก่อให้เกิดอื่นๆ ที่เรามีได้ กำหนดหรือระบุวัตถุประสงค์ของโครงการ ผลกระทบโครงการอาจเป็นได้ทั้งทางบวกหรือทางลบ

ตัวแปรตาม

1. ผลการประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context) ของโครงการสืบสานภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

2. ผลการประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input) ของโครงการสืบสานภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

3. ผลการประเมินกระบวนการ (Process) ของโครงการสืบสานภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

4. ผลการประเมินผลผลิต/ผลลัพธ์ (Product/Outcome) ของโครงการสืบสานภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

5. ผลการประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) ของโครงการสืบสานภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context) ของโครงการสืบสานภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้า (Input) ของโครงการสืบสานภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
3. เพื่อประเมินกระบวนการ (Process) ของโครงการสืบสานภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
4. เพื่อประเมินผลผลิต/ผลลัพธ์ (Product) ของโครงการสืบสานภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
5. เพื่อประเมินผลการประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) ของโครงการสืบสานภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยและประเมินหลักสูตรครั้งนี้จะจำกัดขอบเขตการดำเนินงานอยู่ภายใต้กรอบแนวคิดหรือรูปแบบการประเมินที่คณะผู้ประเมินกำหนดขึ้น เพื่อวิจัยและประเมินโครงการสืบสานภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตัวแปรที่วิจัย

ตัวแปรต้น

การประเมินโดยใช้แบบจำลอง (CIPP model; Stufflebeam, 2003) และประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) ได้แก่ ประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context) ปัจจัยเบื้องต้น (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต/ผลลัพธ์ (Product/Outcome) และการประเมินผลกระทบของโครงการ (Impact Evaluation)

ตัวแปรตาม ผลการประเมินประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context) ปัจจัยเบื้องต้น (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต/ผลลัพธ์ (Product/Outcome) และการประเมินผลกระทบของโครงการ (Impact Evaluation)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

1. กลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการวางแผนนโยบาย ได้แก่

1.1 รองอธิการบดีพระราชวังสนามจันทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร	จำนวน	1	คน
1.2 คณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร	จำนวน	1	คน
1.3 รองคณบดีฝ่ายวิชาการ	จำนวน	1	คน

2. กลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ได้แก่			
2.1 คณาจารย์สาขาวิชาภาษาไทย ทั้งอดีตและปัจจุบัน	จำนวน	7	คน
2.2 นักศึกษาปัจจุบันโครงการสืบสานภาษาไทย ชั้นปีที่ 1 – 5	จำนวน	76	คน
2.3 นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ปี 2539 ถึงปีการศึกษา 2558	จำนวน	304	คน
3. กลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับโครงการ			
3.1 เจ้าหน้าที่รับผิดชอบโครงการ	จำนวน	2	คน
3.2 ผู้ใช้บัณฑิต	จำนวน	304	คน
รวมทั้งสิ้น 696 คน			

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. กลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการวางแผนนโยบาย ได้แก่			
1.1 รองอธิการบดีฝ่ายพระราชวังสนามจันทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร	จำนวน	1	คน
1.2 คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร	จำนวน	1	คน
1.3 รองคณบดีฝ่ายวิชาการ	จำนวน	1	คน
2. กลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ได้แก่			
2.1 คณาจารย์สาขาวิชาภาษาไทย ทั้งอดีตและปัจจุบัน	จำนวน	7	คน
2.2 นักศึกษาปัจจุบันโครงการสืบสานภาษาไทย ชั้นปีที่ 1 – 5	จำนวน	76	คน
2.3 บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ปี 2539 ถึงปีการศึกษา 2559	จำนวน	20	คน
3. กลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับโครงการ			
3.1 เจ้าหน้าที่รับผิดชอบโครงการ	จำนวน	2	คน
3.2 ผู้ใช้บัณฑิต	จำนวน	20	คน
โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลาก			
รวมทั้งสิ้น 128 คน			

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้จัดทำเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสอบถาม จำนวน 2 ชุด แยกตามกลุ่มตัวอย่างที่ประเมิน ดังนี้

1. แบบสอบถามชุดที่ 1 สำหรับสอบถามรองอธิการบดีฝ่ายพระราชวังสนามจันทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร คณบดี รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร คณาจารย์สาขาวิชาภาษาไทยทั้งอดีตและปัจจุบัน ผู้ใช้บัณฑิตหรือหัวหน้างาน โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00

2. แบบสอบถามชุดที่ 2 สำหรับสอบถามนักศึกษาปัจจุบันโครงการสืบสานภาษาไทย ชั้นปีที่ 1 – 5 บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ปี 2539 ถึงปีการศึกษา 2559 โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00

2. แบบสัมภาษณ์

เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview or Standardized Interview) ใช้เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องจำนวน 2 ชุด ได้แก่

1. แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 1 สำหรับสัมภาษณ์รองอธิการบดีฝ่ายพระราชวังสนามจันทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร คณบดี รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร คณาจารย์ สาขาวิชาภาษาไทย ทั้งอดีตและปัจจุบัน ผู้ใช้บัณฑิตหรือหัวหน้างาน โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00

2. แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 2 สำหรับสัมภาษณ์นักศึกษาปัจจุบันโครงการสืบสานภาษาไทย ชั้นปีที่ 1– 5 บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ปี 2539 ถึงปีการศึกษา 2559 โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้ คือ

1. เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาโครงการสืบสานภาษาไทยปัจจุบัน

1.1 ขอความอนุเคราะห์อาจารย์ผู้สาขาวิชาการสอนภาษาไทยที่สอนนักศึกษาในแต่ละชั้นปี ช่วยแจกแบบสอบถามและเก็บแบบสอบถามคืนให้แก่คณะผู้วิจัย

1.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความถูกต้องความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และตรวจสอบความครบถ้วนของข้อความที่ได้จากแบบสอบถาม

1.3 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อ คำนวณหาค่าสถิติต่อไป

2. เก็บรวบรวมข้อมูลจากรองอธิการบดีฝ่ายพระราชวังสนามจันทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร คณบดี รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร คณาจารย์สาขาวิชาภาษาไทย ทั้งอดีตและปัจจุบัน ผู้ใช้บัณฑิตหรือหัวหน้างาน

2.1 คณะผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์บุคคลดังกล่าวตอบแบบสอบถามและคณะผู้วิจัยเก็บคืนด้วยตนเอง

2.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความถูกต้องความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และตรวจสอบความครบถ้วนของข้อความที่ได้จากแบบสอบถาม

2.3 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อ คำนวณหาค่าสถิติต่อไป

3. เก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาและผู้ใช้บัณฑิต

3.1 ประสานงานกับสำนักงานเลขานุการคณะศึกษาศาสตร์ จัดทำบัญชีรายชื่อ และตำบลที่อยู่ พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ ติดต่อกับบัณฑิตและสถานที่ทำงาน

3.2 ติดต่อบัณฑิตเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และตอบรายละเอียดเกี่ยวกับ ตำบล ที่อยู่ของผู้บังคับบัญชา หรือหัวหน้าหน่วยงานผู้ใช้ครู ส่งกลับคืนมาทางไปรษณีย์ โดยอำนวยความสะดวกด้วยการจำหน่ายซองสำหรับส่งคืนพร้อมติดแสตมป์ให้เรียบร้อย และติดตามทวงถามแบบสอบถามที่ยังไม่ส่งกลับคืน ตามระยะเวลาที่กำหนด

3.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และตรวจสอบความครบถ้วนของข้อความที่ได้จากแบบสอบถาม

3.4 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อ คำนวณหาค่าสถิติต่อไป

การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

การเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

1. คณะผู้วิจัยได้เขียนบันทึกข้อความขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์รองอธิการบดี คณบดี รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ และคณาจารย์ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยนัดวันเวลาและ สถานที่ในการสัมภาษณ์

2. ผู้วิจัยเดินทางไปสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

2.1 ชั้นเตรียมตัวก่อนสัมภาษณ์ เตรียมแบบสัมภาษณ์ที่ได้สร้างขึ้น พร้อมเตรียมอุปกรณ์และ เครื่องมือในการสัมภาษณ์ ได้แก่ เทปบันทึกเสียง สมุดบันทึก

2.2 ขั้นตอนการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยแนะนำตนเองและบอกวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์ จากนั้น สัมภาษณ์ตามประเด็นที่กำหนดในแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2.3 ชั้นบันทึกผลการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยบันทึกผลการสัมภาษณ์ทันทีหลังจากสัมภาษณ์เสร็จสิ้น

2.4 ชั้นปิดการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

จะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้

1. การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามโดยพิจารณาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าร้อยละ

2. การวิเคราะห์แบบสอบถามการวิจัยและประเมินโครงการสืบสานภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยพิจารณาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

1. ศึกษาข้อมูลปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะสำหรับสาขาวิชาการสอนภาษาไทย ในเรื่องการผลิตบัณฑิต การเรียนการสอนกิจกรรมของสาขา คณาจารย์ และเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยนำมาจัดกลุ่มของคำตอบ และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

2. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์การวิจัยและประเมินโครงการสืบสานภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. เชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าร้อยละ
2. เชิงคุณภาพ ได้แก่ การวิเคราะห์เชิงพรรณนาเนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยและประเมินโครงการสืบสานภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยดังนี้

ด้านผลการประเมินบริบทหรือสถานะแวดล้อม (Context) ของโครงการสืบสานภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยนักศึกษามีความคิดเห็นว่าการที่เลือกเรียนโครงการสืบสานภาษาไทยนั้นเพราะว่าเป็นโครงการที่มุ่งมั่นพัฒนาครูภาษาไทยโดยแท้จริง มีทุนการศึกษาให้ระหว่างเรียน

ด้านผลประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) ของโครงการสืบสานภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และพิจารณารายข้อของทุกด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ทั้งนี้โครงการสืบสานภาษาไทยได้กำหนดเงื่อนไขและคุณสมบัติของผู้สมัครโครงการได้อย่างเหมาะสม

ด้านผลการประเมินด้านกระบวนการ (Process) ของโครงการสืบสานภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.62) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

ด้านผลการประเมินด้านผลผลิต (Product) ของโครงการสืบสานภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$, S.D. = 0.28) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ทั้งนี้มีความพึงพอใจกับนักศึกษาและบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากโครงการสืบสานภาษาเป็นอย่างมาก เพราะเป็นผู้มีคุณภาพไม่เฉพาะทางวิชาภาษาไทยเท่านั้น แต่สามารถช่วยงานโรงเรียนหรือหน่วยงานได้เป็นอย่างดี

ด้านผลการประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) ของโครงการสืบสานภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.86$, S.D. = 0.37) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยมีความคิดเห็นว่าโครงการสืบสานภาษาไทยได้คัดเลือกนักศึกษาที่มีความรู้ความสามารถทางด้านภาษาไทยตั้งแต่สมัยเรียนประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษามาเรียนต่ออุดมศึกษา จึงเป็นข้อได้เปรียบโครงการอื่น ๆ

อภิปรายผล

การวิจัยและประเมินโครงการสืบสานภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผู้วิจัยได้อภิปรายผลดังนี้

ผลการประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context) ของโครงการสืบสานภาษาไทยคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่อยู่ในระดับมากที่สุดคือ โครงการสืบสานภาษาไทยคัดเลือกนักเรียนในเขตภูมิภาคตะวันตกซึ่งเป็นผู้ที่มีความรักและความถนัดทางด้านภาษาไทยและมีความต้องการที่จะประกอบวิชาชีพครูเข้าเรียนในคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวนปีละประมาณ 16 คน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโครงการสืบสานภาษาไทยเป็นโครงการที่คัดเลือกผู้มีความรักและความถนัดทางด้านภาษาไทยในภูมิภาคตะวันตกมาเรียนการที่ไม่ขยายให้มีการสอบแข่งขันทั้งประเทศก็เนื่องจากมหาวิทยาลัยศิลปากรเป็นมหาวิทยาลัยที่มุ่งพัฒนาด้านการศึกษา ศิลปวัฒนธรรมในเขตภูมิภาคตะวันตกเป็นหลัก และนักศึกษาที่มาเรียนก็เป็นนักศึกษาที่มาจากจังหวัดในเขตภูมิภาคตะวันตกเช่นเดียวกัน สอดคล้องสมชาย คงเมือง พรชัย ตั้งวิกรม และวงษ์วิวัฒน์ พันธุ์ประสิทธิ์เวช (2544) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินโครงการรับนักศึกษาโควตาคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี โดยใช้แบบจำลองซิป (CIPP Model) โดยศึกษาถึงผลิตภาพและประสิทธิภาพในการผลิตบัณฑิตและประสิทธิภาพในการดำเนินงานโครงการ กล่าวคือ องค์ประกอบด้านจุดมุ่งหมายและหลักการหรือสภาวะแวดล้อม (Context), องค์ประกอบด้านปัจจัยในการดำเนินการ (Input), องค์ประกอบด้านกระบวนการดำเนินงาน (Process) และองค์ประกอบด้านผลผลิต (Product) มีความเหมาะสมมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับดี (3.20, 2.02, 2.83 และ 3.21 ตามลำดับ) นอกจากนี้การที่นักศึกษาเลือกเรียนโครงการสืบสานภาษาไทยนั้น เพราะว่าเป็นโครงการที่มุ่งมั่นพัฒนาครูภาษาไทยโดยแท้จริง มีทุนการศึกษาให้ระหว่างเรียน อีกทั้งโครงการสืบสานภาษาไทยเป็นโครงการที่ผลิตครูภาษาไทยออกมารับใช้สังคมตรงกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการให้ทุนการศึกษากับนักเรียนนั้น เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนที่เรียนเก่งและมีใจรักสนใจที่จะเรียนภาษาไทยเพิ่มมากขึ้น เพราะนักศึกษาบางคนที่ยื่นเก่ง แต่ไม่มีทุนทรัพย์ผู้ปกครองอาจจะไม่สามารถที่จะส่งเสียให้เรียนได้ ทำให้เป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาเข้ามาเรียนโครงการสืบสานภาษาไทย

ผลประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) ของโครงการสืบสานภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และพิจารณารายข้อของทุกด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ทั้งนี้โครงการสืบสานภาษาไทยได้กำหนดเงื่อนไขและคุณสมบัติของผู้สมัครโครงการได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังมีกระบวนการคัดเลือกนักเรียน

เข้าศึกษาต่อตามโครงการอย่างเหมาะสม กล่าวคือออกข้อสอบที่เป็นการวัดความสามารถของนักเรียนอย่างแท้จริง ทั้งด้านการสรุปความ การตีความ การขยายความ พรรณกรรมและวรรณคดี ซึ่งทำให้ครอบคลุมทักษะทางด้านภาษาไทย แต่ทั้งนี้ยังมีนักศึกษาบางคนได้แสดงความคิดเห็นว่าการคัดเลือกควรเปิดโอกาสให้ทุกคนได้สอบแข่งขัน โดยไม่จำกัดผลการเรียนเพราะโรงเรียนแต่ละโรงเรียนอาจมีมาตรฐานด้านผลการเรียนแตกต่างกัน สอดคล้องกับ ดลนภา การักษ์ (2556) ได้วิจัยเรื่องการประเมินโครงการส่งเสริมเด็กดีมีคุณธรรม เข้าศึกษามหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ประเมินผลการดำเนินงานของโครงการด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และผลกระทบ โดยมีผู้ให้ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้จำนวน 6 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มผู้บริหารมหาวิทยาลัยและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 2) กลุ่มประธานหลักสูตร 3) กลุ่มคณะกรรมการดำเนินงาน 4) กลุ่มนิสิตปัจจุบัน 5) กลุ่มบัณฑิต และ 6) กลุ่มผู้ใช้บัณฑิต ในการประเมินโครงการครั้งนี้ประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินแบบชิป (CIPPI Model) ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) เครื่องมือในการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์และสรุปประเด็นสำคัญจากการสัมภาษณ์ผลการวิจัย พบว่า การประเมินด้านบริบทของโครงการ กลุ่มบัณฑิตมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด(4.50) รองลงมา คือ กลุ่มนิสิตปัจจุบันมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด (4.51) และกลุ่มคณะกรรมการดำเนินงานมีความคิดเห็นในระดับมาก (4.43) การประเมินด้านปัจจุบันนำเข้าของโครงการ กลุ่มนิสิตปัจจุบันมีความคิดเห็นในระดับมาก (4.27) รองลงมา คือ กลุ่มบัณฑิตมีความคิดเห็นในระดับมาก (4.07) และกลุ่มประธานหลักสูตรมีความคิดเห็นในระดับมาก (3.83) การประเมินด้านกระบวนการของโครงการ กลุ่มนิสิตปัจจุบันมีความคิดเห็นในระดับมาก (4.31) รองลงมา คือ กลุ่มบัณฑิตมีความคิดเห็นในระดับมาก (4.15) และกลุ่มคณะกรรมการดำเนินงานมีความคิดเห็นในระดับมาก (3.03) การประเมินด้านผลผลิตของโครงการ กลุ่มนิสิตปัจจุบันมีความคิดเห็นในระดับมาก (4.35) รองลงมา คือ กลุ่มบัณฑิตมีความคิดเห็นในระดับมาก (4.25) และกลุ่มคณะกรรมการดำเนินงานมีความคิดเห็นในระดับมาก (4.02) และการประเมินด้านผลกระทบของโครงการ พบว่า กลุ่มผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นในระดับมาก (4.34)

ผลการประเมินด้านกระบวนการ (Process) ของโครงการสืบสานภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ทั้งนี้พบว่าอาจารย์ผู้สอนมีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ในการสอน เอาใจใส่นักศึกษาตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษาจนถึงสำเร็จการศึกษา ในส่วนของด้านเนื้อหาที่พบว่าหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย) หลักสูตร 5 ปี สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มีเนื้อหาครบถ้วน มีทั้งเนื้อหาในด้านภาษาไทยและด้านหลักสูตรและวิธีสอน ทำให้การเรียนการสอนมีความเข้มข้นมากยิ่งขึ้น แต่ทั้งนี้ในส่วนของสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอนยังไม่ทันสมัยเท่าที่ควร และไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา สอดคล้องกับ ชูศักดิ์ เอื้องโชคชัย และปาน กิมปี. (2560). ที่ได้ทำวิจัยเรื่องการประเมินผลการจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 สำหรับกลุ่มเป้าหมายนอกระบบ. การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาตามหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 สำหรับกลุ่มเป้าหมายนอกระบบ ด้วย

ระเบียบการวิจัยเชิงประเมิน ที่อาศัยข้อมูลจากการประเมินเอกสาร การสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การจัดสนทนากลุ่ม และการระดมความคิดเห็น ผลการประเมินสรุปได้ว่า สภาพของการจัดการศึกษาตามหลักสูตรนั้น ดำเนินการไปตามหลักการและ หลักเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด โดยเน้นการสร้างคนให้มีอาชีพและยกระดับทักษะ ความรู้ และสมรรถนะในการประกอบอาชีพ จุดเด่นของการดำเนินงาน ได้แก่ การมีความยืดหยุ่นและความ หลากหลายในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ตลอดจนให้ความสำคัญกับการ มีส่วนร่วม และส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง สำหรับปัญหาและอุปสรรค ในการดำเนินงานพบว่าส่วนใหญ่ เกิดขึ้นกับครูประจำกลุ่ม ปวช. ที่ลาออกระหว่างภาคการศึกษา รวมถึงขาดความเข้าใจในการจัดกระบวนการ เรียนการสอนเนื่องมาจากการขาดประสบการณ์ในการจัดชั้นเรียน แนวทางการพัฒนาที่สำคัญของการจัด การศึกษา คือกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยควร กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาตามหลักสูตรให้มีคุณภาพที่มีแบบแผนชัดเจนในการดำเนินงาน และเชิญชวน

ผลการประเมินด้านผลผลิต (Product) ของโครงการสืบสานภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ทั้งนี้มีความพึงพอใจกับนักศึกษาและบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากโครงการสืบสานภาษาไทยเป็นอย่างมาก เพราะเป็นผู้มีคุณภาพไม่เฉพาะทางวิชาภาษาไทยเท่านั้น แต่สามารถช่วยงานโรงเรียนหรือหน่วยงานได้เป็นอย่างดี และมีความเชื่อมั่นว่ากระบวนการผลิตครูโครงการสืบสานภาษาไทยนั้นมีความเข้มข้น เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วสามารถสอบบรรจุเข้ารับราชการตำแหน่งครูผู้ช่วย ได้ทันที นอกจากนี้ยังได้เสนอแนะว่าควรผลิตนักศึกษาที่มีคุณภาพต่อเนื่องและเพิ่มจำนวนรับมากขึ้น สอดคล้องกับศราวุธ เมื่อปสน (2554) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินโครงการแข่งขันความเป็นเลิศทางวิชาการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี โดยใช้แบบจำลองซิป CIPP Model) พบว่า ด้านบริบท พบว่า ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของโครงการ ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์และความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า ความเหมาะสมด้านวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่ ความเหมาะสมด้านบุคลากร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และความเหมาะสมของงบประมาณอยู่ในระดับมากที่สุดด้านกระบวนการ พบว่า การดำเนินงานภายในโครงการ การดำเนินงานตามแผนความสามารถในการบริหารโครงการและการกำกับติดตามการดำเนินงานมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และด้านผลผลิต พบว่า ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการและความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ผลการประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) ของโครงการสืบสานภาษาไทยคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยมีความคิดเห็นว่าโครงการสืบสานภาษาไทยได้คัดเลือกนักศึกษาที่มีความรู้ความสามารถทางด้านภาษาไทยตั้งแต่สมัยเรียนประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษามาเรียนต่ออุดมศึกษา จึงเป็นข้อได้เปรียบโครงการอื่น ๆ อย่างไรก็ตามในส่วนของการพัฒนาโครงการสืบสานภาษาไทยทุกคนมองว่าควรมีการรับสมัครคัดเลือกให้เร็วกว่าเดิม ประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงทุกช่องทาง สอดคล้องกับ ชนัดดา บุบพามาศ (2557) ได้วิจัยเรื่อง การประเมิน

โครงการระบบโครงข่ายการเรียนรู้ไร้พรมแดน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ผลการวิจัย พบว่า

1. การประเมินโครงการระบบโครงข่ายการเรียนรู้ไร้พรมแดน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาผลการประเมินแต่ละด้านพบว่า 1) ด้านบริบท มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง โดยวัตถุประสงค์ ของโครงการมีความเหมาะสมที่สุดและควรปรับปรุงด้านการติดต่อประสานงาน 2) ด้านปัจจัยนำเข้ามีความเหมาะสมในระดับมาก โดยความถูกต้องครบถ้วนและทันสมัยของบทเรียนมีความเหมาะสมที่สุดและควรปรับปรุงด้านงบประมาณการเบิกจ่าย 3) ด้านกระบวนการ มีความเหมาะสมในระดับมาก โดยการพัฒนาบุคลากรมีความเหมาะสมที่สุดและควรปรับปรุงด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินงาน 4) ด้านผลผลิต มีความเหมาะสมในระดับมาก โดยความรู้ความเข้าใจในการบริการด้านบทเรียนมีความเหมาะสมที่สุดและควรปรับปรุงด้านความพึงพอใจในการเข้าใช้งาน และ 5) ด้านผลกระทบ มีความเหมาะสมในระดับมาก โดยครูผู้สอนสร้างสรรค์สื่อการสอนที่หลากหลายมีความเหมาะสมที่สุดและควรปรับปรุงด้านความพึงพอใจของผู้ใช้งาน

2. แนวทางการพัฒนาโครงการระบบโครงข่ายการเรียนรู้ไร้พรมแดน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 พบว่า 1) การติดต่อประสานงานควรเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีแนวทางที่ชัดเจน 2) งบประมาณวัสดุอุปกรณ์ และสถานที่ ควรจัดทำให้เพียงพอกับความต้องการโดยเทียบกับปริมาณขนาดของโรงเรียนแต่ละแห่งและควรมีการดำเนินการเบิกจ่ายอย่างรวดเร็ว มีการพัฒนาระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้ทั่วถึง เชื่อมต่อง่าย 3) การนิเทศ กำกับ ติดตาม ควรเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีการดูแลอย่างใกล้ชิด 4) การเข้าใช้งานในระบบควรเป็นไปอย่างสะดวก รวดเร็ว และพัฒนาบทเรียนที่น่าสนใจ และ 5) การสร้างแรงจูงใจในการใช้งานควรเปิดเวทีนำเสนอผลงานและควรมีการให้รางวัลสนับสนุน

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยและประเมินโครงการสืบสานภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะจากผลวิจัย

1. ด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context) ของโครงการสืบสานภาษาไทยคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ควรมีการประชาสัมพันธ์ทุกโรงเรียนในเขตภูมิภาคตะวันตก ทั้งนี้เนื่องจากบางโรงเรียนอาจไม่ทราบกำหนดการหรือคุณสมบัติของผู้เข้ารับการคัดเลือก อาจส่งผลให้จำนวนผู้สมัครสอบคัดเลือกน้อยลง

2. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ของโครงการสืบสานภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ควรมีการกำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับเป้าหมายหรือยุทธศาสตร์ของชาติ ทั้งนี้เพื่อที่จะได้คัดเลือกผู้สมัครเข้ามาตรงตามวัตถุประสงค์และสามารถนำองค์ความรู้ไปพัฒนาวิชาชีพต่อไปได้

3. ด้านกระบวนการ (Process) ของโครงการสืบสานภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ควรมีการกระจายสัดส่วนข้อสอบคัดเลือกทั้งหลักภาษา การใช้ภาษา วรรณคดีและวรรณกรรม และความถนัดทางวิชาชีพ โดยเฉพาะสัดส่วนคะแนนวิชาภาษาไทยควรเป็นร้อยละ 70 และวิชาชีพครู ร้อยละ 30

4. ด้านผลผลิต/ผลลัพธ์ (Product) ของโครงการสืบสานภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ควรมีการศึกษาและประเมินผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาออกไปแล้วว่า ได้ทำงานตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ และควรมีการศึกษาเจตคติระหว่างการทำงานด้วยว่าเป็นเช่นไร

5. ด้านการประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) ของโครงการสืบสานภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โครงการสืบสานภาษาไทยนับว่าเป็นโครงการที่ดีมีประโยชน์ สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมและประเทศชาติ แต่ทั้งนี้รัฐบาลควรมีกรอบอัตรากำลังไว้สำหรับบรรจุนักศึกษาเหล่านี้ด้วย

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการประเมินผลการเรียนระหว่างนักเรียนที่เข้ามาจากโครงการสืบสานภาษาไทยและเข้ามาจากการรับส่วนกลาง (Admission)

2. ควรมีการประเมินเพื่อเปรียบเทียบโครงการสืบสานภาษาไทยกับโครงการรับเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

3. ควรมีการถอดบทเรียนผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการสืบสานภาษาไทย

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

ชนิดดา บุพผามาศ. (2557). การประเมินโครงการระบบโครงข่ายการเรียนรู้ไร้พรมแดน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 . วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ชูศักดิ์ เอื้องโชคชัย และปาน กิมปี. (2560). วารสาร Veridian E-Journal. ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ. ปีที่ 10, ฉบับที่ 2, (พฤษภาคม-สิงหาคม) : หน้า 336.

ดลนภา การักษ์. (2556). การประเมินโครงการส่งเสริมเด็กที่มีคุณธรรม เขาศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตกำแพงแสน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สมชาย คงเมือง พรชัย ตั้งวิกรม และวงษ์วิวัฒน์ พันธุ์ประสิทธิ์เวช. (2544). การประเมินโครงการรับนักศึกษาโควตาคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.

วารสารวิจัยและพัฒนา มจร, ปีที่ 24, ฉบับที่ 1(มกราคม-เมษายน): หน้า 101.

สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์,มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (2553). การใช้ภาษาไทย.

ขอนแก่น : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์,มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ศราวุธ เมื่อบสน. (2554). “การประเมินโครงการแข่งขันความเป็นเลิศทางวิชาการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี”. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย. ปีที่5 ฉบับที่2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2556): 1.

ภาษาต่างประเทศ

Chaiyos Paiwithayasiritham* Yuwaree Polpanthin. (2555). “The Factor Analysis of the Basic Education Teachers’ Competencies on Learning Management to Prepare for ASEAN Community”. **International (Humanities, Social Sciences and Arts)**. Volume 9 Number 4 January-June 2016:

Stake, Robert E. “**Standard-Based & Responsive evacuation**”. Thousand Oaks: Sage Publication.329.

Stufflebeam, D.L. (2003-b). **The CIPP model for evaluation: An update, a review of the models development, a checklist to guide implementation**. Paper presented at the 2003 Annual Conference of the Oregon Program Evaluators Network (OPEN) Portland, Oregon.

Worthen, and B.R., and .J.R. Sander. (1973). **Education Evaluation : Theory and Practice**. Ohio : Charles and Jones.